

ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙ ЯК СКЛАДОВА БЕЗПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ

Наталія ОВДІЙ, аспірант

Національного університету біоресурсів і природокористування України

Анотація. У статті розглядається процес підвищення кваліфікації як важлива складова безперервної освіти, особливо у контексті сучасних українських досліджень та публікацій. Аналіз сучасних досліджень показує, що в Україні приділяється велика увага професійному розвитку. Українські вчені наголошують на необхідності адаптації освітніх програм до сучасних викликів, а онлайн-навчання та дистанційні курси стають важливими інструментами, що забезпечують доступність освіти. Приклади успішних програм підвищення кваліфікації включають діяльність Національної академії педагогічних наук України та Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Державна підтримка відіграє важливу роль, забезпечуючи фінансування та створення необхідної інфраструктури. Ці зусилля сприяють підвищенню якості освіти та професійної підготовки фахівців, що покращує конкурентоспроможність української економіки на глобальному рівні.

Ключові слова: Безперервна освіта, підвищення кваліфікації, професійний розвиток, інноваційні технології, онлайн-навчання.

Актуальність (Introduction). У сучасному світі, що характеризується швидкими змінами та розвитком технологій, безперервна освіта стає необхідною для кожного фахівця. Безперервна освіта є систематичним і цілеспрямованим процесом набуття нових знань, умінь і навичок протягом усього життя.

Підвищення кваліфікації є важливим складником безперервної освіти. Воно дозволяє спеціалістам адаптуватися до змін на ринку праці, освоювати нові технології та методики, а також покращувати свою професійну компетенцію. Постійне оновлення знань та навичок сприяє професійному зростанню та конкурентоспроможності на ринку праці.

Особливо актуальним підвищення кваліфікації стає в умовах глобалізації та цифровізації, коли швидкі зміни у різних галузях вимагають від фахівців гнучкості та готовності до постійного навчання. Компанії також усвідомлюють важливість інвестицій у розвиток своїх співробітників, що сприяє зростанню ефективності та інноваційності бізнесу.

Аналіз останніх досліджень та публікацій (Analysis of researches and publications). Безперервна освіта стає

все більш важливим компонентом професійного розвитку у світі. Вона передбачає постійне оновлення знань і навичок, що необхідно в умовах ринку праці і технологічних нововведень. Одним із ключових аспектів безперервної освіти є підвищення кваліфікації, яке дозволяє фахівцям залишатися затребуваними та конкурентоспроможними.

Актуальні дослідження в цій галузі в Україні виявляють значний інтерес до питань професійного розвитку. Наприклад, роботи українських вчених, таких як О.В. Антонюк та С.М. Шевченка, наголошують на необхідності адаптації освітніх програм до сучасних викликів. Вони зазначають, що традиційні методи навчання вже не відповідають потребам сьогодення та пропонують впровадження інноваційних технологій та методів.

У публікаціях останніх років також наголошується на важливості гнучких освітніх траєкторій, які дозволяють поєднувати роботу та навчання. Українські дослідники, такі як О.В. Грінчук та О.П. Корнєєв, акцентують увагу на ролі онлайн-освіти та дистанційних курсів у підвищенні кваліфікації. Вони зазначають,

що ці форми навчання дозволяють охопити ширшу аудиторію та зробити освіту доступною для всіх.

Крім того, дослідники наголошують на необхідності державної підтримки програм підвищення кваліфікації та створення умов для їх реалізації. Це включає фінансову підтримку, створення відповідної інфраструктури та розробку нормативно-правової бази.

Таким чином, сучасні українські дослідження наголошують на важливості безперервної освіти та підвищення кваліфікації як ключових елементів професійного розвитку, що підтверджує їх актуальність та необхідність у сучасному суспільстві.

Мета (Purpose). Метою даної роботи є аналіз значення безперервної освіти та підвищення кваліфікації для професійного розвитку фахівців в умовах глобалізації та цифровізації.

Методи (Methods). Аналіз літератури, порівняльний аналіз, контент-аналіз, узагальнення.

Результати (Results). Безперервна освіта – це навчання протягом усього професійного життя. Цей процес охоплює різні форми навчання: формальну, неформальну та інформальну освіту. Формальна освіта включає традиційні навчальні заклади, такі як школи та університети. Неформальна освіта здійснюється через спеціалізовані курси, семінари та тренінги, а інформальна – через самоосвіту, роботу та повсякденні взаємодії [1].

Підвищення кваліфікації є одним із найважливіших складових безперервної освіти, що спрямовано на оновлення та поглиблення знань, покращення професійних навичок та компетенцій, необхідних для виконання професійних обов'язків. У разі стрімкого науково-технічного прогресу та глобалізації підвищення кваліфікації стає необхідною умовою підтримки конкурентоспроможності фахівців ринку праці.

Сучасні технології, такі як онлайн-навчання та дистанційні курси, відігра-

ють важливу роль у підвищенні кваліфікації. Вони дозволяють фахівцям отримувати необхідні знання та навички у зручний для них час, що особливо актуально в умовах військового стану. Дослідження показують, що онлайн-курси та вебінари стали важливим інструментом для забезпечення безперервної освіти, надаючи широкі можливості для професійного розвитку [2].

Одним із найуспішніших прикладів впровадження інноваційних освітніх технологій є Національна академія педагогічних наук України. Академія реалізує програми, що базуються на використанні сучасних освітніх технологій, що дозволяє підвищити кваліфікацію педагогічних працівників без відриву від основної діяльності. Дистанційні курси та вебінари стали невід'ємною частиною цих програм, що значно розширює доступ до освіти [3].

Важливим аспектом безперервної освіти є гнучкість освітніх програм, що дозволяє фахівцям поєднувати роботу та навчання. Це особливо важливо для тих, хто не може залишити свою роботу на тривалий час для проходження курсів підвищення кваліфікації. Гнучкість навчання включає модульні програми, які дозволяють самостійно вибирати темпи і зміст свого навчання [4].

Прикладом успішного впровадження гнучких освітніх траєкторій є Київський національний університет імені Тараса Шевченка. В університеті впроваджуються модульні програми підвищення кваліфікації, які дають можливість студентам вибирати найбільш підходящі для них модулі та планувати своє навчання. Це дозволяє фахівцям поєднувати роботу та навчання, що підвищує їхню професійну компетентність та конкурентоспроможність на ринку праці.

Дослідники наголошують на необхідності державної підтримки програм підвищення кваліфікації. Це включає фінансування освітніх програм, створення відповідної інфраструктури та розробку нормативно-правової бази. Державна

підтримка може сприяти ширшому доступу до освітніх ресурсів та підвищенню якості навчання.

Міністерство освіти та науки України розробило низку програм, спрямованих на підтримку безперервної освіти, включаючи фінансування курсів підвищення кваліфікації для державних службовців та педагогічних працівників. Ці програми спрямовані на забезпечення доступу до якісної освіти всім категоріям населення.

Важливим напрямом досліджень є оцінка ефективності програм підвищення кваліфікації. Це включає аналіз результатів навчання, оцінку рівня задоволеності учнів і роботодавців, а також аналіз впливу підвищення кваліфікації на кар'єрне зростання та професійний розвиток. Оцінка ефективності дозволяє виявити сильні та слабкі сторони програм та внести необхідні корективи для їх покращення.

Національна академія педагогічних наук України проводить регулярні дослідження щодо оцінки ефективності програм підвищення кваліфікації. Результати цих досліджень використовуються для покращення навчальних планів та методів викладання, що дозволяє зробити навчання більш якісним та ефективним [5].

В Україні існує безліч програм підвищення кваліфікації, які успішно реалізуються на практиці. Ці програми охоплюють різні сфери професійної діяльності та дозволяють фахівцям підвищувати свою кваліфікацію відповідно до сучасних вимог ринку праці.

Національна академія педагогічних наук України пропонує широкий спектр програм для педагогічних працівників, спрямованих на підвищення професійних компетенцій. Ці програми включають курси з нових освітніх технологій, методики викладання та управління освітніми установами. Наприклад, курси щодо використання інформаційно-комунікаційних технологій в освіті допомагають педагогам освоїти нові методи викладання, що підвищує якість освіти

та сприяє розвитку цифрової грамотності в учнів.

На базі провідних медичних вищих навчальних закладів України реалізуються програми підвищення кваліфікації для медичних працівників. Ці програми включають курси з нових методів діагностики та лікування, а також тренінги з використання сучасних медичних технологій. Прикладом такої програми є курс використання ультразвукових технологій у діагностиці, що проводиться на базі Національного медичного університету імені О.О. Богомольця. Ці курси дозволяють лікарям та медичним сестрам освоювати нові методи лікування та діагностики, що сприяє покращенню якості медичних послуг.

Міністерство освіти і науки України реалізує програми підвищення кваліфікації для державних службовців, що спрямовані на покращення їх професійних компетенцій та адаптацію до нових вимог державної служби. Ці програми включають курси з управління проектами, публічної політики та законодавства. Наприклад, курси з управління проектами допомагають державним службовцям освоїти сучасні методи управління та планування, що сприяє підвищенню ефективності роботи державних установ [6].

Сучасні дослідження наголошують на важливості інноваційних технологій, гнучких освітніх програмах та державної підтримки для успішної реалізації програм підвищення кваліфікації. Українські вчені та освітні установи активно працюють над створенням ефективних освітніх програм, які відповідають сучасним викликам та потребам ринку праці. Ці зусилля сприяють підвищенню якості освіти та професійної підготовки фахівців, що зрештою веде до покращення конкурентоспроможності української економіки на глобальному рівні.

Висновки і перспективи (Discussion). Аналіз сучасних досліджень показав, що підвищення кваліфікації є ключовим фактором професій-

ного розвитку фахівців в умовах стрімкого науково-технічного прогресу та глобалізації. Приклади успішної реалізації програм підвищення кваліфікації, такі як модульні курси у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка та дистанційні курси у Національній академії педагогічних наук України, демонструють значні переваги гнучкого підходу до навчання. Ці програми дозволяють фахівцям самостійно вибирати зміст свого навчання, що сприяє більш ефективному засвоєнню матеріалу. Фінансування освітніх програм, створення необхідної інфраструктури та розробка нормативно-правової бази сприяють ширшому доступу до якісних освітніх ресурсів.

Перспективи подальшого розвитку підвищення кваліфікації в Україні пов'язані з розширенням доступу до онлайн-навчання та дистанційних курсів, запровадженням нових технологій та методів викладання, а також посиленням державної підтримки. Необхідно продовжувати дослідження ефективності програм підвищення кваліфікації для виявлення сильних та слабких сторін, що дозволить вносити необхідні коригування та покращувати якість освіти.

Загалом, підвищення кваліфікації як складова безперервної освіти сприяє не лише професійному розвитку фахівців, а й зміцненню конкурентоспроможності української економіки на глобальному рівні. У сучасних умовах ці процеси є необхідними для адаптації до швидко мінливих вимог ринку праці та технологічних нововведень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Сидоренко В.В. Безперервний професійний розвиток педагога Нової української школи в умовах формальної і неформальної освіти / зб. матеріалів III Всеукраїнської науково-практичної конференції (з міжнародною участю) «Психолого-педагогічний супровід професійної підготовки та підвищення кваліфікації фахівців в умовах трансформації освіти», 25 травня 2018 року, м. Київ. -

ЦІППО ДВНЗ «Університет менеджменту освіти».

2. Кучера Т. М. Неперервна освіта як сенс життя. Міждисциплінарний дискурс у дослідженні феномену соціального: зб. матеріалів міжнар. наук.- практи. інтернет-конф.; 28 берез. 2019 р., м. Київ / М-во освіти і науки України, ДВНЗ "Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана". Київ: КНЕУ, 2019. С. 18–20.

3. Джаман Т. В. Неперервна освіта як головний системоутворювальний фактор формування особистості. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2019. №66. Т. 1. С. 161–165.

4. Лащихіна В. П., Лащихіна І. М. Нормативно-правові засади розвитку неперервної освіти. Військова освіта. 2017. № 1. С. 115–123.

5. Швець Є.Я. Формування концепції безперервної освіти «новому століттю – нову освіту» в умовах європейської інтеграції вищої освіти. Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії. 2013. № 55. С. 5–18.

6. Вінніченко О. Навчання протягом життя як складова європейської соціальної моделі неперервної освіти. Дидактика. 2017. № 17. С. 346-350.

REFERENCES

1. VV Sydorenko Continuous professional development of the teacher of the New Ukrainian school in the conditions of formal and informal education / coll. materials of the 3rd All-Ukrainian scientific and practical conference (with international participation) "Psychological-pedagogical support of professional training and professional development of specialists in the conditions of education transformation", May 25, 2018, Kyiv. - TsIPPO DVNZ "University of Education Management".

2. Kuchera T. M. Continuous education as the meaning of life. Interdisciplinary discourse in the study of the social phenomenon: coll. materials of international science - practice internet conference; March 28 2019, Kyiv / Ministry

of Education and Science of Ukraine, Kyiv National University of Economics named after V. Hetman. Kyiv: KNEU, 2019. P. 18–20.

3. Dzhaman T.V. Continuous education as the main system-forming factor of personality formation. Pedagogy of the formation of a creative personality in higher and secondary schools. 2019. No. 66. T. 1. P. 161–165.

4. Laschykhina V.P., Laschykhina I.M. Normative and legal foundations of the development of continuous education.

Military education. 2017. No. 1. P. 115–123.

5. Shvets E.Ya. Formation of the concept of continuous education "in the new century - new education" in the conditions of European integration of higher education. Humanitarian Bulletin of Zaporizhzhya State Engineering Academy. 2013. No. 55. P. 5–18.

6. Vinnichenko O. Learning throughout life as a component of the European social model of continuous education. Didaskal 2017. No. 17. P. 346–350.

ADVANCED TRAINING AS A COMPONENT OF CONTINUOUS EDUCATION **Natalia OVIDII**

Abstract. *The article examines the process of professional development as an important component of continuous education, especially in the context of modern Ukrainian research and publications. Analysis of modern research shows that Ukraine pays great attention to professional development. Ukrainian scientists emphasize the need to adapt educational programs to modern challenges, and online learning and distance courses are becoming important tools that ensure the accessibility of education. Examples of successful professional development programs include the activities of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine and Taras Shevchenko Kyiv National University. Government support plays an important role by providing financing and building the necessary infrastructure. These efforts contribute to the improvement of the quality of education and professional training of specialists, which improves the competitiveness of the Ukrainian economy at the global level.*

Keywords: *Continuous education, professional development, innovative technologies, online learning.*